

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Kód materiálu:	VY_12_INOVACE_35_VEZENSKA_PROZA		
Název materiálu:	Vězeňská próza		
Předmět:	Český jazyk	Ročník:	9.
Časová dotace:	45 min	Datum ověření:	27. 5. 2013
Jméno autora:	Mgr. Magdalena Obšivačová		
Klíčová slova:	Politický vězeň, období komunistických represí, Karel Pecka, charakter člověka, předvídání.		
Výchovné a vzdělávací cíle:	Žák prostřednictvím krátkého textu vytváří představu o věznění politických vězňů a o jejich charakterech. Na základě hlubokého porozumění odhaduje závěr textu.		
Rozvíjené klíčové kompetence:	Komunikační, sociálně personální, občanské		
Anotace, metodický list:	Žák se seznamuje s určitým aspektem doby komunistických represí a politických vězňů a s jejich charaktery.		
Použité zdroje:	PECKA, Karel. Na co umírají muži. 2. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1992. ISBN 80-202-0331-1. Kapitola Jistota s. 30-35.		

Popis hodiny

1. Úvod k tématu: Dotazy na vědomosti žáků o době 50. let, věznění nepohodlných osob z politických důvodů. Doplnění dalších informací – zejména o důvodu a délce trestů, způsobu výslechů, způsobu „lámání osobností“, věznění v pracovních táborech...
2. Informace o autorovi, Karlu Peckovi – od r. 1949 10 let vězněn za velezradu, tzn. osobní zkušenost – zdůrazňuje, že věznění odhaluje skutečné charaktery lidí
3. Čtení textu a následná kontrola porozumění a vyjasňování pomocí otázek. Čtení samostatně, shrnutí obsahu a práce s otázkami a úkoly připravit ve dvojicích/trojicích, poté projít frontálně. Vyplnění pracovního listu
4. Předvídání – jak text skončí, kdo zradil
5. Dokončení textu učitelem.
6. Shrnutí žáky, stručná poznámka do sešitu.

Přílohy:

1. Text pro žáky
2. Otázky a úkoly pro žáky – pracovní list
3. Dokončení textu pro učitele

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PŘÍLOHA 1 TEXT PRO ŽÁKY

Karel Pecka: JISTOTA (zkráceno)

... Pak se najednou chodba rozšířila a po několika dalších krocích stanuli před výdřevou komínu, vedoucího vzhůru. Byli u cíle. Ještě tento úsek kolmo nahoru, ještě několik ran, které rozstřílí tu mříž, onu poslední překážku....

... „Tak jedeme, ne?“ řekl Radek a vyhoupl se na žebřík.

Jejich světla zmizela v komíně. Stoupali vzhůru, zpočátku pomalu ale čím dál tím rychleji, bez odpočinku, tak jak je hnala ta strašná touha a očekávání jejího naplnění.

Pak Dědek vylezl na žebřík a na odpočivadle vrazil do Radka, stojícího s obličejem obráceným nahoru. „Co je?“ zafuněl udýchaně.

Také Radek prudce dýchal: „Jsme tady, Dědku. Vidíš ty hvězdy? Mrkají na nás, vidíš?“...

... V otvoru u jejich nohou se objevila Mílova hlava: „Už je konec, že jo. Jestli ne, tak...“

„Neřvi,“ přerušil ho Dědek. „A polez nahoru. Musíme odtrhnout poslední žebřík a vylézt po něm.“

Avšak dřív než se někdo z nich vůbec pohnul, ozářilo je shora prudké světlo reflektoru.

„Zůstaňte tam, kde jste!“ ozval se nahoře nějaký hlas. „Jak se hnete, zahájíme palbu.“

Snad ještě nedoznělo prvé slovo výzvy, a Míla už jel dolů. Dědek ho následoval jako blesk. Byli už na třetím žebříku, když zarachotila dávka ze samopalu. Potom druhá po krátké pomlce. A ticho, hrozné ticho, v němž jen vzduch ženoucí se vzhůru tichounce hvízdal.

V tom tichu stáli oba přitisknutí ke skále a v uších jim ještě zněly údery projektilů, odrážejících se od kamene a zavrtávajících se do fošen nad jejich hlavami.

„Počkej, stůj!“ šeptal Dědek. „Tady nás nemůžou zasáhnout. Musíme zjistit, co je s Radkem.“

„Co je mi do něj, přece se nenechám zabít. Lezu dolů,“ drmolil Míla.

„Ty srabe! Jestli se hneš, přerazím tě jako hada.“...

... Pak již slézali rychleji, čím dál tím rychleji, pokud to dovolovala jediná lampa, která jim zbyla. Asi na třetím žebříku odspodu se najednou Dědek zarazil. Jeho zasyknutí zastavilo také zvuky a pohyb sestupu, zavládlo ticho a do něho zazněly hlasy zdola a zamihalo se světlo v otvoru lezného oddělení.

„Jsme vyřízený,“ řekl Dědek...

... Byli v pasti...A ještě něco jiného věděli, a byl to dědek, který to vyjádřil naplno: „Někdo nás shodil.“ Ztratili příležitost, nejlepší příležitost, jakou kdy mohli mít. Bylo to jednoduché, Pár kilogramů trhaviny, několik rozbušek a troje mříže. Všeho všudy sto minut času. Sto minut z těch statisíců, které už byly za nimi. A teď je čekala další věčnost, a to proto, že je někdo zradil...

... „Já přece myslím, že by se dalo slézt,“ zachraptěl Míla. „Slézt dolů a vzdát se.“... Pak se Míla zvedl a pokročil k žebříku. „Jdu dolů. Nedá se nic dělat. Pojd', Dědku.“...

Slyšeli, jak Míla slézá a jak křičí, aby nestříleli. Radek si představoval každý jeho krok, nohu klesající o jeden metřík, pak ruku, druhou nohu, celý ten fázovaný pohyb postupu, a v hlavě mu vířila změt myšlenek. Jako v dále slyšel Dědka uvažujícího nahlas: „Musel to být někdo z nás tří. Jestli jsi o tom nikdo další nevěděl, musel to být někdo z nás. Neříkals o tom nikomu?“

„Neříkal,“ řekl Radek.

„Vzpomeň si, je to důležitý,“ opakoval Dědek znovu.

„Ne,“ odpověděl a byla to lež.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PŘÍLOHA 2 Otázky a úkoly pro žáky

<p>Karel Pecka: JISTOTA Povídka ze souboru <i>Na co umírají muži</i> Příběhy z vězeňského prostředí a doby 50. let 20. stol.</p>
<p>Kdo v textu vystupuje, co o nich víme?</p>
<p>Kde se příběh odehrává?</p>
<p>Popiš, jak postupuje děj povídky?</p>
<p>Jak příběh končí – předvidej, i více možností.</p>
<p>Skutečný závěr povídky</p>
<p>K. Pecka říkal, že ve vězení padají lidem masky. Co tím myslel?</p>

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PŘÍLOHA 3 ZÁVĚREČNÝ TEXT K DOČTENÍ UČITELEM

Shrnutí, jak příběh pokračuje: Radek si vzpomíná na to, že o útěku mluvil s přítelem Zdeňkem. Ten však jít s nimi odmítl jít. Zbýval mu již jen rok vězení. Tip k útěku dostal Radek od geologa, se kterým se znal za dob studií. Zatím co byl Radek ve vězení, geolog dostudoval a nyní zde pracoval. Mohl zradit snad on? Proč by to dělal? Někdo to ale musel být!

Míla pomalu dokončuje sestup, trvá to dlouho, jde tak neskutečně pomalu. Strach je silný soupeř. Najednou mizí z dohledu. Je ticho. Nechali ho naživu. Ostatní dva stále váhají. Zejména Dědek je v napětí a cítí, že něco není v pořádku, šestý smysl. Ale co jiného jim zbývá. Nahoru? Ne. Dolů?

Radek zahájil sestup jako první. Když byl téměř venku, spatřil je. Bylo jich celkem osm. A za nimi... Míla s cigaretou rozmlouvající s tím, co měl zlaté nárameníky.

Úplný závěr textu, doslovně

...V okamžiku, kdy se dotkl nohou země, z hlavní zbraní náhle vyskočily ohýnky výstřelů. Cítil, jak mu těžké údery vyrážejí dech z plic, a sesul se zvolna s půlobratem dozadu. Teprve jak padal, dostihl jeho sluch úzkým prostorem mnohonásobně zesílený řev, připomínající hrozný a trochu rozmazaný rachot hromu. Ale nebál se. Už se nebál. Ačkoliv jeho oči měly výraz údivu, jeho vědomí začala naplňovat jistota. Byla to veliká jistota a ničeho se už nebál.